

Секція 1 ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ, ЗАСНОВАНИХ НА ДОСЯГНЕННЯХ НАУКИ

УДК 378.141

Н.С. Акімова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.В. Топоркова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

CASE STUDY НАВЧАННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Одним із способів ефективного застосування теорії в реальному житті, під час вирішення проблем, що виникли, є рішення різних ситуацій або метод ситуаційного навчання, а також навчання на прикладі розбору конкретної ситуації – case-study (опис ділової ситуації, яка реально поставала або стоїть перед відповідальними особами, які включають різні факти даної ситуації, думки, судження, процес навчання шляхом внесення до нього практичного досвіду).

Case-study – це сукупність умов та зобов'язань, що описують досить реальну ситуацію на підприємстві за досліджуваний період. Case-study передбачає наявність управлінської проблеми і зазвичай включає інформацію про цілі, фінансовий стан, про відносини між управлінським та виробничим персоналом, про умови ринку, активність конкурентів та інших впливів зовнішнього середовища (моделювання життєвої ситуації).

Ситуаційне навчання це інтенсивний тренінг студентів з використанням відео матеріалів, комп'ютерного та програмного забезпечення. В ході дослідження збираються дані про управлінські рішення, фінансову діяльність, реакцію зовнішнього та внутрішнього середовища та результати.

Case-study відіграє велику роль в навчанні студентів університетів, тому вони вказують, яку частину часу навчання виділяють для case-study, наприклад, в «Wharton» – це 30%. В середньому, вивченню типових ситуацій в західних університетах приділяється 35-40% учбового часу. В університетах, які спеціалізуються на облікових дисциплінах, питома вага кейсів значно нижче, ніж в університетах, основна спеціалізація яких – менеджмент, маркетинг, інформаційні технології, управління персоналом та ін.

Використання case-study у навчанні дозволяє зменшити розрив між теорією та практикою, а також дозволяє навчити слухачів різним здібностям: оцінити ситуацію; вибрати та організувати ключову

інформацію; вірно сформулювати запити; визначати запити та можливості; прогнозувати шляхи розвитку ситуації; взаємодіяти з іншими управлінцями; приймати рішення в умовах невизначеності; вміти критикувати; конструктивно реагувати на критику.

Case-study методи навчання надають можливості: демонструвати практичне застосування теоретичних знань; побачити та усвідомити проблему; розвивати практичні навички вирішення проблем; прививати навички відбору інформації; отримати навички дослідження взаємозв'язків між різними частинами інформації та визначати альтернативні підходи, пов'язані з ситуацією.

Застосування case-study методів навчання дозволяє: розвивати критичне мислення; бути об'єктивним; передавати досвід, підкріплений теорією; допомагає сформулювати нове бачення самої ситуації; дозволяє врахувати наявність та вплив обставин, що мають місце в ситуації; розвиває аналітичні можливості.

Метою case-study методів є навчання студентів вирішувати проблеми, але не передавати знання. Цілі та області застосування методу аналізу кейсу складаються з: закріплення знань; відпрацювання навиків практичного застосування концептуальних схем та групового аналізу проблем та прийняття рішень; експертиза знань розвиток навиків аналізу та критичного мислення; зв'язок теорії і практики; надання прикладів управлінських рішень, що приймаються та різних точок зору; формування навиків оцінки альтернативних варіантів в умовах невизначеності.

Слід прагнути до того, щоб всі роботи, які виконують студенти, починаючи з курсових, мають практичну направленість, були присвячені рішенням визначеної проблемної ситуації. Нескладні кейси необхідно використовувати вже з перших кроків навчання.

У цілому метод case-study дозволяє: приймати правильні рішення в умовах невизначеності; розробляти алгоритм прийняття рішення; оволодіти навичками дослідження ситуації; розробляти план дій; застосовувати отримані теоретичні знання на практиці: враховувати погляди інших спеціалістів.

Метод case-study сприяє розвитку уміння аналізувати ситуації, оцінювати альтернативи, прививає навички вирішення практичних задач. Однією з головних особливостей роботи з case-study є їх широкий міждисциплінарний характер. Адже в бізнесі не завжди існує правильне єдине рішення. Заняття по аналізу кейсу орієнтовані на використання та практичне застосування знань, отриманих в період теоретичної підготовки, а також умінь, спираючись на попередній досвід практичної діяльності слухачів.